

DE SINGELBERG TE BEVEREN-WAAS

In 1977 werden de opgravingen op de *Singelberg* hernomen en deze op het voorhof van de mote verder gezet (⁴¹). Tijdens de campagnes 1974-1975 was de noordwestelijke helft van het moteplateau grotendeels opgegraven geworden. De campagne 1976 was tot het voorhof beperkt gebleven.

Op de mote werd nu de zuidoostelijke helft van het moteplateau onderzocht. Hierbij kregen we nogmaals een zeer duidelijk beeld van de totale opbouwgeschiedenis van de mote. Bovendien kwamen thans, en dit in tegenstelling met vorige jaren, ook verschillende konstruktieëlementen aan het licht. Het geheel kan als volgt bondig worden samengevat.

Bovenop een eerste moteopwerping werd een vierkanten toren gebouwd van ongeveer 4 m zijde. De toren was opgetrokken in vakwerkbouw met een stenen basis (kalksteen). Het moteplateau was omgeven door een omheining, waarvan in elk geval de basis was opgetrokken in droog metselwerk, bestaande uit meestal kleine stukken Doornikse kalksteen, die zonder verband op elkaar opgestapeld waren. Het geheel werd in 1158 door Filips van den Elzas verwoest; de versterking werd platgebrand.

Op het einde van de XIIde eeuw werd het site heropgebouwd. De mote werd eerst aanzienlijk vergroot. Een nieuw gebouw werd opgetrokken, dat echter reeds in XIIIde eeuw werd vervangen door een grote donjon, opgetrokken uit Doornikse kalksteen. Het was een vierkant gebouw van 15 m zijde. Uit een ikonografische bron weten we dat deze toren vóór 1468 was verdwenen.

De zuidmuur van de donjon werd herbruikt bij de bouw van een reeks konstrukties, die in de zuidelijke helft van het moteplateau werden opgericht. In XVA verdwenen ook deze. Het nieuw complex van gebouwen, opgetrokken rond een centrale binnenkoer, vinden we terug op XVIIde-eeuwse tekeningen. Dit kasteel met residentieel karakter werd op bevel van de toenmalige eigenaars, de hertogen van Arenberg, in 1652 afgebroken.

Ook het onderzoek op het voorhof laat toe een antal zekerheden naar voor te brengen. Zo weten we dat de XIIde-eeuwse faze ook hier vertegenwoordigd is en het site door brand werd verwoest. Het gaat om een site omgeven door een ringwal (A) en een gracht (B). Het XIIIde-eeuwse site wordt afgebakend door dezelfde, maar gedeeltelijk gevulde gracht (C); de ringwal is echter genivelleerd. Eind XIIIde eeuw wordt het voorhof vergroot (D): er wordt een nieuwe gracht gegraven; stenen gebouwen (E met vloer H) worden opgericht. Deze konstrukties verdwijnen eind XIVde eeuw (E.F.G.).

⁴¹ Onze dank gaat uit naar het College van Burgemeester en Schepenen van de gemeente Beveren-Waas, wiens administratieve medewerking de opgravingen mogelijk maakte. Wij konden bij deze opgravingen eveneens rekenen op de samenwerking van het Verbond voor Oudheidkundig Bodemonderzoek in Oost-Vlaanderen, dat bij deze gelegenheid zijn jaarlijks opgravingskamp organiseerde.

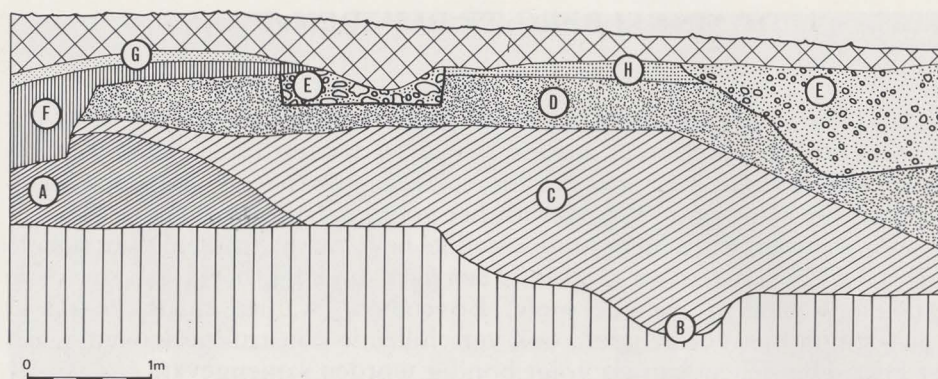

Fig. 68. Doorsnede door de voormote. Legende verklaard in de tekst.

Alhoewel enkel een reeks afbraaklagen in de gracht erop wijzen, kunnen we er toch zeker van zijn, dat er zich ook hier nog grondige wijzigingen hebben voorgedaan, vooraleer het complex ontstond dat we in XVIIde-eeuwse bronnen terugvinden: gebouwen rond een ruime binnenkoer.

J. DE MEULEMEESTER